

Tilburg University

[Review of the book *Auf der Suche nach der Geschlechtlichkeit: Zugänge, damit Frauen Frau, Männer Mann und Menschen miteinander Mensch werden*, A.M.J.M. Herman van de Spijker, 2017]

Körper, Jacques

Published in:
Tijdschrift voor Theologie

Publication date:
2019

Document Version
Publisher's PDF, also known as Version of record

[Link to publication in Tilburg University Research Portal](#)

Citation for published version (APA):

Körper, J. (2019). [Review of the book *Auf der Suche nach der Geschlechtlichkeit: Zugänge, damit Frauen Frau, Männer Mann und Menschen miteinander Mensch werden*, A.M.J.M. Herman van de Spijker, 2017]. *Tijdschrift voor Theologie*, 59(3), 304-304.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

boeken mogen verschijnen, is voor mij althans duidelijk. [ANNEMIE DILLEN]

A.M.J.M. Herman van de Spijker, *Auf der Suche nach der Geschlechtlichkeit: Zugänge, damit Frauen Frau, Männer Mann und Menschen miteinander Mensch werden*, Zürich/Münster, LIT-Verlag, 2017; 76 blz., € 19,90, ISBN 9783643907875.

De auteur, van 1977 tot 2001 hoogleraar pastoraaltheologie aan de UTP in Heerlen, heeft destijds de menselijke seksualiteit in al haar varianten aan de orde gesteld in het kader van de pastoraaltheologie, en het gesprek met de medische wetenschappen geopend. Zijn uitgangspunten: (1) in pastoraat en pastoraaltheologie staat het 'principium individuationis' centraal, dat het niet toelaat algemeenheden te poneren over de menselijke seksualiteit zoals sommige kerkleiders en wetenschappers doen; (2) de pastoraaltheologie kan een bijdrage leveren in het gesprek over seksualiteit, genderidentiteit en genderdysforie; (3) om deel te nemen aan dit gesprek moet de pastoraaltheoloog te rade gaan bij andere wetenschapsdisciplines (biologie, sociologie, psychologie, seksuologie). In vier hoofdstukken verheldert de auteur de genoemde onderwerpen, evenals de vele aspecten van transgender, de zich ontwikkelende seksualiteit in de puberteit en de veranderende seksualiteit in de overgang. De auteur is in staat de vele lagen en aspecten van deze vraagstukken genuanceerd en multiperspectivisch te benaderen. Vooral spreekt het respect voor het individu en voor diens keuzes. Het betoog leidt niet tot eenvoudige oplossingen of opvattingen, maar laat veeleer zien dat die niet bestaan. Mensen zijn zoals ze geschapen zijn en verdienen respect voor wie ze zijn en voor de keuzes die zij – vaak na een lang proces – maken. Dat betekent niet dat er geen kritische vragen gesteld mogen worden. Ook dat hoort bij het respect voor de ander. Zo'n vraag is bijvoorbeeld of hormoonbehandelingen en

operatieve ingrepen altijd de oplossing vormen bij genderdysforie. Het antwoord kan overigens alleen de desbetreffende persoon – samen met zijn/haar omgeving – geven en niet medische of kerkelijke autoriteiten. Hoewel de basis van deze publicatie bijna vijftig jaar geleden is gelegd, heeft het betoog nog steeds een hoge actualiteitswaarde. Wie zich wil oriënteren in deze complexe thematiek en in de bijdrage van de praktische theologie, kan niet om deze publicatie heen. De precieze en poëtische kracht van het Duits en het gebruik van enkele klassieke literaire bronnen dragen bij aan de verdieping van de thema's.

[SJAAK KÖRVER]

P.M. Zulehner, *Naht das Ende des Priester mangels? Ein Lösungsmodell*, Ostfildern, Patmos, 2019; 103 blz., € 12,-, ISBN 9783843611817.

Dit boekje is gepubliceerd als reactie op het *instrumentum laboris* van de aanstaande Amazone-synode (oktober 2019). Het verwijst naar eerdere voorstellen van de Zuid-Afrikaanse bisschop Lobinger om door gehuwde personen als 'geordineerden' de kerkgemeenschap te kunnen voorzien van de viering van de eucharistie. Terwijl paus Franciscus enerzijds geen voorstander is van de afschaffing van het priester celibaat, ziet hij wel de optie dat in afgelegen gebieden gehuwden kunnen voorgaan in de viering van de eucharistie vanwege wat wel 'eucharistische hongersnood' wordt genoemd. Het boekje wil concrete wegen wijzen om iets dergelijks te implementeren. Paus Franciscus kiest voor hervorming van de kerk vanuit de periferie. Dat is een heel andere weg dan het gebruikelijke *Panikzentrismus*: crises in de kerk dienen te worden opgelost door een krachtige leiding vanuit het centraal bestuur van de kerk. De Amazone-synode zal dan ook een belangrijke aanzet kunnen geven voor een kerkhervorming die volgens Z. ronduit revolutionair is. Het gehuwd priesterschap zal er anders uitzien. De